

NIEWYBUCHY, NIEWYPAŁY

Standard ten zawiera minimum wymagań, jakie należy spełnić dla zapewnienia bezpieczeństwa w sytuacji znalezienia niewybuchu lub podejrzenia jego znalezienia na terenie budowy.

W przypadku pytań lub wątpliwości skontaktuj się z najbliższym specjalistą BHP.

Standard ten:

- zawiera wymagania wynikające z prawa i norm polskich oraz wewnętrznych uregulowań Porozumienia dla Bezpieczeństwa w Budownictwie,
- jest obligatoryjny dla wszystkich jednostek Porozumienia dla Bezpieczeństwa w Budownictwie,
- pomaga zapewnić bezpieczne i skuteczne praktyki podczas prac.

UWAGA

Mimo że od zakończenia działań II wojny światowej minęło ponad pół wieku, to nadal w trakcie wykonywania robót ziemnych, rozbiórkowych czy prac na dnie akwenów wodnych natrafić można na pozostałości z tego okresu w postaci niewybuchów i niewypałów. Niezachowanie należytych środków bezpieczeństwa po ich znalezieniu oraz niewłaściwe postępowanie wynikające z braku świadomości o grożącym niebezpieczeństwie mogą doprowadzić do kalectwa lub śmierci.

A. WSTĘP

1. W przypadku natrafienia w ziemi na przedmioty niewiadomego pochodzenia – metalowe, zardzewiałe, przypominające swoim wyglądem niewypały lub pociski, rakiety, głowice czy naboje różnych kalibrów, należy zachować szczególną ostrożność.
2. Niewybuch to środek niewiadomego pochodzenia, uszkodzony lub przeterminowany, pozbawiony właściwego nadzoru i kontroli, zawierający materiał wybuchowy o charakterze kruszącym lub analogicznym. Jego wybuch ma charakter detonacji.
3. Niewypał to środek zawierający ładunek miotający, który nie wypalił mimo stworzenia odpowiednich warunków do tego procesu. Jego wybuch ma charakter deflagracji.
4. Materiał wybuchowy stosowany w technice wojskowej jest w praktyce całkowicie odporny na działanie wszelkiego rodzaju warunków atmosferycznych i niezależnie od daty produkcji zachowuje swe właściwości wybuchowe.

B. DZIAŁANIA PRZED ROZPOCZĘCIEM ROBÓT

1. Sporządzając Plan Bezpieczeństwa, Ochrony Zdrowia (Plan BIOZ), należy uwzględnić możliwość wystąpienia ryzyka związanego z natrafieniem na niewybuchy.
2. Analizując możliwość natrafienia na niewybuchy, należy wziąć pod uwagę:
  - miejsce realizacji projektu,

- dokumentację określającą przeszłość planowanego terenu budowy, z której mogą wynikać informacje o stosowaniu lub składowaniu tam materiałów wybuchowych,
  - wiedzę historyczną wskazującą na działania wojenne o znacznym nasileniu, prowadzone w przeszłości na terenie planowanej budowy,
  - informacje od okolicznej ludności mogącej mieć wiedzę w tym zakresie.
3. Możliwość znalezienia niewypału lub niewybuchu i sposób postępowania w przypadku znalezienia niewybuchu lub niewypału powinny zostać opisane w Instrukcji Bezpiecznego Wykonywania Robót (IBWR).

C. DZIAŁANIA PO ZNALEZIENIU NIEWYPAŁU, NIEWYBUCHU I INNEGO PODEJRZANEGO PRZEDMIOTU

1. Należy wstrzymać wszelkie prace w rejonie znalezienia podejrzanego przedmiotu.
2. O znalezisku trzeba poinformować osobiście lub za pośrednictwem innych pracowników poprzez dostępne środki łączności, w tym prywatny telefon komórkowy, przedstawiciela nadzoru budowy: majstra, kierownika robót, kierownika budowy, menedżera projektu.
3. Przedstawiciel nadzoru budowy musi poinformować o znalezisku lokalną jednostkę policji oraz inspektora nadzoru inwestorskiego, a w przypadku znaleziska zlokalizowanego w granicach administracyjnych miast i wsi – lokalne władze administracyjne.
4. W zgłoszeniu należy: precyzyjnie określić miejsce znalezienia niewypału lub niewybuchu. opisać, co zostało znalezione (wygląd, gabaryty, ilość) oraz podać numer telefonu kontaktowego (adres kontaktowy) osoby informującej o znalezisku.
5. Teren wokół podejrzanego przedmiotu trzeba wygrodzić barierami wolnostojącymi, bez konieczności wbijania ich elementów do gruntu (Rys. 1). Bariery należy oznaczyć tablicami informującymi o zagrożeniu życia.
6. Do czasu przybycia służb mundurowych, tj. policji lub jednostki saperskiej, trzeba wyznaczyć pracownika lub pracowników odpowiedzialnych za pilnowanie rejonu, w którym znaleziono podejrzaną przedmiot.
7. Z rejonu zagrożenia należy usunąć pracowników i osoby postronne.
8. Trzeba dokonać wpisu o zdarzeniu w Dzienniku budowy.
9. Po przybyciu służb mundurowych należy podporządkować się ich rozkazom i zaleceniom.

Rys. 1. Prawidłowe zabezpieczenie terenu wokół podejrzanego przedmiotu

D. ZABRANIA SIĘ:

1. Podejmowania jakichkolwiek prac wykonywanych ręcznie i przy użyciu sprzętu zmechanizowanego w wyznaczonej bezpośredniej strefie zagrożenia oraz w obrębie strefy, w której istnieje możliwość odnalezienia kolejnych niewypałów i niewybuchów.
2. Podejmowania prób dalszego odkopywania czy odsłaniania podejrzanych przedmiotów.
3. Dotykania, przesuwania, podnoszenia lub przenoszenia podejrzanych przedmiotów.
4. Wchodzenia w ogrodzoną i oznaczoną strefę zagrożenia.